

DE STAD KLEURT GROEN

Initiatiefvoorstel van de Haagse Stadspartij en de Partij voor de Dieren

Wonen in het groen in villawijk Uithofslaan

1. Den Haag per saldo minder groen

Den Haag groene stad achter de duinen? Dat is het romantische beeld dat veel Hagenaars van hun stad hebben. Maar onderzoek van Alterra uit Wageningen toont aan dat Den Haag, als meest dichtbevolkte stad van Nederland, minder vierkante meters groen per inwoner heeft dan de andere grote steden. En dat groen is ook nog slecht verdeeld over de stad. De duinen en de binnenduinrandbossen liggen voornamelijk aan zee kant van de stad. Bovendien liggen deze duin- en bosgebieden voor het grootste deel buiten onze stadsgrenzen.

Met het relatief schaarse groen binnen onze stadsgrenzen springen we ook nog eens slordig om. Den Haag heeft in de Verdichtingsnota een groeiambitie geformuleerd en de bouwprojecten die daarvoor nodig zijn blijken overwegend in of aan het groen gepland te zijn. Het groenbeleid, dat er op gericht is om het Haagse groen te behouden en te verbeteren, wordt niet consequent toegepast omdat (nieuw)bouwplannen anders niet mogelijk zijn.

Gesteld wordt dat het totale oppervlakte aan groen de afgelopen jaren met 7% is toegenomen maar dat betreft buurtgroen in aangelegde wijken. De kwaliteit van dit groen is lager dan groen wat er vaak voor heeft moeten wijken.

Groei die ten koste gaat van bestaand groen- en natuurgebied is een riskante ontwikkeling want het groene karakter is één van de belangrijkste kwaliteiten van Den Haag. Het trekt zelfs internationale instellingen en bedrijven aan om zich hier te vestigen. Hoe kunnen we het tij keren?

2. Overstappen naar duurzaam groeien

Een *lineair groeimodel* waarin alleen de nadruk op de groei van één segment wordt gelegd (bijvoorbeeld inwoners of huizen) is in principe uitputtend voor andere segmenten en zal altijd tot kwaliteitsverlies leiden.

In een *kringloopmodel* wordt gezocht naar ruimte om verschillende segmenten naast elkaar te laten groeien. Dat is ook wat dit initiatiefvoorstel beoogt. Ondanks het feit dat de gemeentegrenzen vast liggen, is het mogelijk om het aantal inwoners van de stad op organische wijze te laten groeien en kan tegelijkertijd ook het groen in kwaliteit en omvang groeien. Dat vraagt dat we andere keuzes maken en het beleid aanpassen.

Meer groen levert winst op:

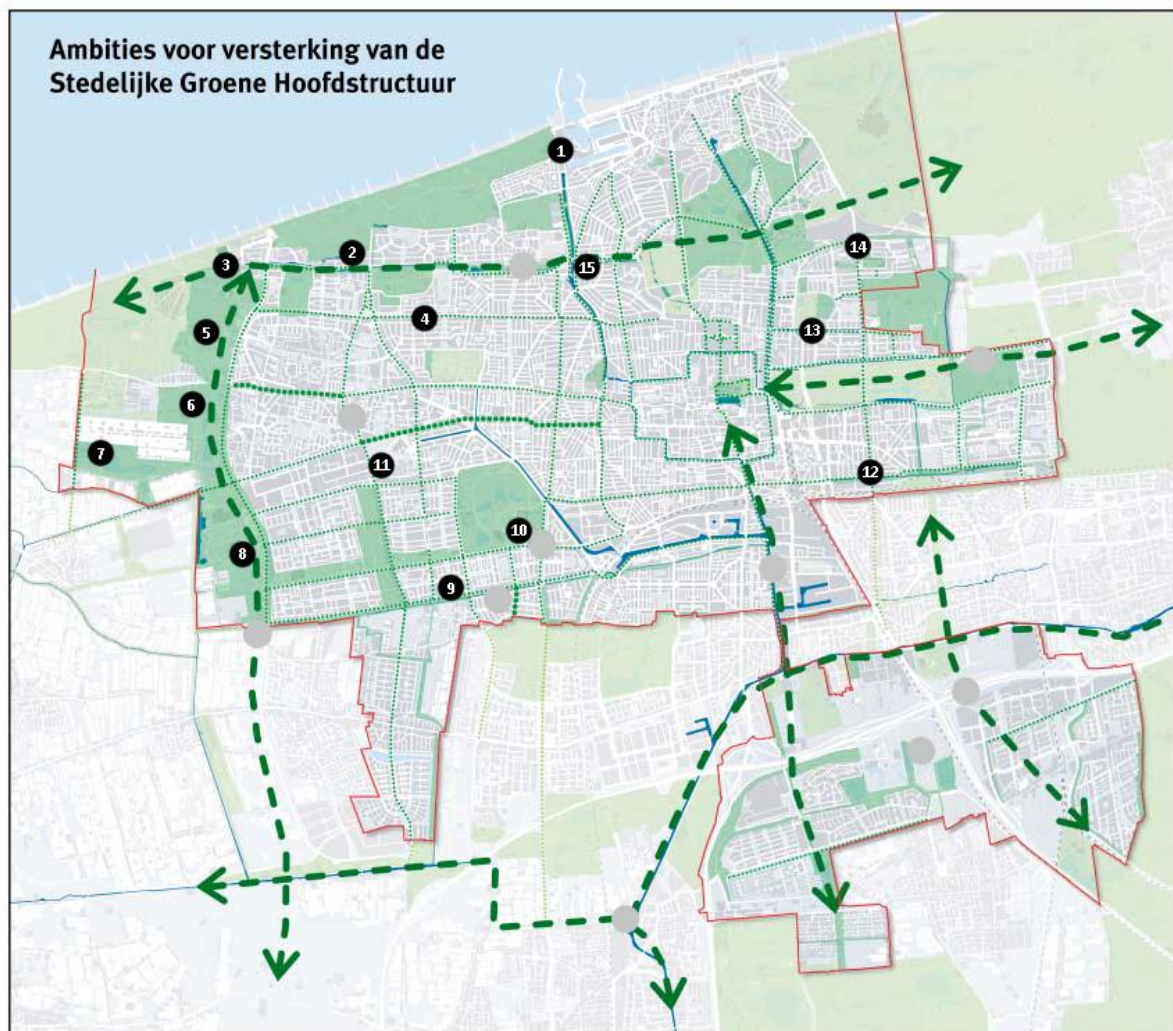
- Vergroenen van de leefomgeving leidt tot gezondheidswinst;
- Groen bevordert de sociale cohesie en het gevoel van veiligheid in de buurt;
- Meer groenelementen vangen meer fijnstof af, wat de luchtkwaliteit verbetert;
- Groen zorgt voor een betere berging van water en hitteregulatie;
- Groen zorgt voor een goede leefomgeving voor dieren;
- De aanwezigheid van meer groen zorgt voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor internationale instellingen en bedrijven en een aantrekkelijk woonmilieu;
- Een groene stad heeft een positief effect op de gemoedstoestand van bewoners.

3. Kansen en bedreigingen

Waar liggen de bedreigingen voor het groen en waar kunnen we de kansen beter benutten? In het beleidsplan 'Groen kleurt de stad' is de ambitie om de Stedelijke Groene Hoofdstructuur (SGH) te behouden en te verbeteren goed vastgelegd. Alleen als we deze ambitie serieus nemen zal de stad blijvend groen kleuren.

Op de ambitiekaart (pag. 32/33) uit 'Groen kleurt de stad' staat aangegeven op welke plaatsen de SGH versterkt dient te worden. Maar als de grote bouwplannen, die de afgelopen vier jaar in bestemmingsplannen mogelijk zijn gemaakt, daarin aangegeven worden, blijken die hoofdzakelijk in en langs het groen van de SGH gesitueerd te zijn. In totaal kunnen er de komende tien jaar, binnen het principe 'Wonen in het groen', zo'n 6000 woningen gebouwd gaan worden.

In deze kaart zijn de bouwprojecten aangegeven én de kansen om, door andere keuzes te maken, het groen en de SGH te behouden en te versterken¹.

¹ Zie bijlage 1 voor omschrijving bouwprojecten en kansen om groen en SGH te behouden en versterken.

Wonen in het groen: De Villawijk Uithofslaan is gesitueerd in de Groene Buffer langs de Lozerlaan. De Groene Buffer is onderdeel van de Stedelijke Groene Hoofdstructuur en kent een behoud- en verbeterdoelstelling. Maar deze villawijk is niet het enige bouwplan in de Groene Buffer. Richting Kijkduin komen daar het Polenhotel, villawijk Vroondaal, hoogbouw aan de Laan van Meerdervoort, nieuwbouw aan de Wijdalerstrip, Schapennatjesduin, nieuwbouw in Kijkduin, en hoogbouw op de Atlantichotel locatie bij.

4. Hoe laten we de stad weer groen kleuren?

Met het aanscherpen van bestaand beleid zoals vastgelegd in 'Groen kleurt de stad' kunnen we het natuur- en groengebied van Den Haag versterken en behouden. Daarnaast kan het groen in de stad met behulp van een aantal praktische maatregelen ook in oppervlakte uitbreiden. Praktische maatregelen zijn bijvoorbeeld het bijstellen van bouwplannen door de crisis, het terugdringen van onnodige verharding, en bijvoorbeeld kiezen voor een tijdelijke groene invulling van braakliggende terreinen in de stad. Hierdoor worden groene buurtinitiatieven mogelijk die zorgen voor bewustwording en sociale cohesie. Het project 'Tuinman in de wijk' van Creatief Beheer in Rotterdam is daar een mooi voorbeeld van. Het terugdringen van onnodige verharding is goed voor wateropvang bij hevige regenbuien en de biodiversiteit. Meer groen in de stad draagt bij aan een positieve waardering van de woonomgeving en de aantrekkingskracht van de stad.

5. Financiële onderbouwing

De meest praktische maatregelen (o.a. groene daken) kunnen in het bestaande subsidie- en stimuleringsbeleid ingepast worden. Het beheer van braakliggende terreinen en geveltuinten kan in veel gevallen met buurtbewoners opgepakt worden, zoals dat bijvoorbeeld in Oss ook gebeurt met het project “Bewoners Beheren de Buurt”. Bewoners kunnen ook gewezen worden op de mogelijkheid om zelf hun initiatief te financieren.

Voor het aanscherpen van het beleid hoeft in sommige gevallen in principe geen geld uitgetrokken te worden. Zoals bijvoorbeeld voor het bestemmen van meer strategische bomenrijen tot SGH.

Voor een aantal specifieke gevallen is een groenreserve aan te bevelen. Zoals in Mariahoeve, waar buurtbewoners met een alternatief plan kwamen om van een braakliggend terrein een buurtpark te maken. Het buurtpark had met een aanvullende investering de aanzet kunnen vormen tot een ecologische verbindingzone tussen het Haagse Bos en de Schenkstrook.

6. Plan van Aanpak

6.1. Praktische maatregelen

- *Verharding*
Overbodige verharding waar mogelijk vervangen door groen. In woonwijken en openbare ruimte is veel bestrating die niet of nauwelijks gebruikt wordt. Trottoirs, straten en pleinen die te breed zijn. Inventariseer wat kleiner kan. Stimuleer dat bestrating uit achtertuinen verdwijnt. Tuinen maken ook een onderdeel uit van de SGH. HMC heeft tips voor een onderhoudsarme groene tuin.
- *Gevel- en tegeltuinen* waar mogelijk toestaan. Daarbij dient gelet te worden op een minimummaat voor de doorgang.
- *Grote betegelde gebieden in de stad vergroenen*, zoals de Grote Markstraat en het Spuiplein. Dit levert een aantrekkelijk verblijfsklimaat op.
- *Uitbreiding van verharding in de SGH, zoals parkeer- of speelplaatsen en kunstgrasvelden*, niet meer toestaan.
Voordelen: waterbuffer, biodiversiteit, temperatuur lager, minder onkruidbestrijding nodig.
- *Groene daken en verticaal groen* langs muren actief blijven stimuleren. Hierbij kan ook het kwetsbare groen op oude kademuren meegenomen worden.
Voordelen: energiebesparing, waterbuffer en biodiversiteit.
- *Braakliggende terreinen*
Inventariseer braakliggende terreinen in de stad en stimuleer dat deze een tijdelijke groene invulling krijgen.
Voordelen: Groene buurtinitiatieven zorgen voor bewustwording en sociale cohesie. Inventarisatie van uitgestelde bouwplannen

- Bekijk met omwonenden en particuliere partijen waar (tijdelijk) groen gerealiseerd kan worden.
Voordelen: Groene buurtinitiatieven zorgen voor bewustwording en sociale cohesie en bouwkavels worden aantrekkelijker.
- *Presenteer het groen op een digitale groenkaart op de gemeentelijke website zodat bewoners kunnen zien waar in hun buurt groen is, verdwijnt of bijkomt. Deze kaart kan worden ingekleurd op basis van de kwaliteit van het groen (verschillende differentiaties: natuur, groen en ecologie, gewoon groen, buurtgroen en sportvelden).*

6.2. Beleid aanscherpen en plannen aanpassen

- *Natuur en de Stedelijke Groene Hoofdstructuur* zoals beschreven in 'Groen kleurt de stad' goed in bestemmingsplannen en plankaarten vastleggen. Formuleer helder wat de behoud- en verbeterdoelstelling inhoudt. Daarnaast onderzoeken waar kansen liggen om groengebieden beter met elkaar te verbinden en waar mogelijk uit te breiden. Formuleer een heldere definitie van begrippen natuur, groen en ecologie, gewoon groen en buurtgroen. Nu zien we dat locaties die bijdragen aan het groene karakter van een gebied, zoals sportvelden of land- en tuinbouwlocaties, tot bouwlocaties bestemd kunnen worden. Het principe 'Rood voor groen' niet toepassen in gebieden die als natuur of ecologie zijn geformuleerd.
- *Herplantplicht* garanderen. In nieuwe beplantingsschema's worden na werkzaamheden vaak minder bomen teruggeplant. Op andere locaties bijplanten draagt niet bij aan de duurzame instandhouding van het bestaande karakter of behoud- en verbeterdoelstelling van de SGH.
- *Herstructurering*
Van de 600.000 m² leegstand aan kantoorruimte kan een deel gereserveerd worden voor huisvesting. Een ander deel kan na herstructurering als groen of natuurgebied ingericht worden. Inventariseer waar door herstructurering de SGH versterkt kan worden.
- Geef het groenbeleid een duidelijke plaats in de *gemeentelijke organisatie* zodat een goed gecoördineerd beleid mogelijk is.
- *Natuurgebieden behouden of versterken.* Pas de schaal van bouwplannen aan op de vastgoedcrisis. En bekijk waar de groen- en natuurgebieden (tijdelijk) behouden, of verstrekt kunnen worden.
- Verdichten langs groen als *beleidsmaatregel vervangen* door verdichten op plaatsen waar de mobiliteit (OV, auto) beter gegarandeerd is zoals in het centrum.
- *Natuurlijk karakter van groen- en natuurgebieden behouden.* Door langs groengebieden niet hoger te bouwen dan boomhoogte. Hoogbouw langs

natuurgebieden heeft een negatieve invloed op de belevingswaarde van de natuur.

- *Samenwerkingsverbanden aangaan* met bewoners om groen te ontwikkelen en te onderhouden zoals in de gemeente Oss gebeurt in het project “Bewoners Beheren Buurt”
- *Adopteren*. Geef bewoners de kans om groen in hun straat of wijk te adopteren.
- *Private financiering*. Informeer bewoners over de mogelijkheid om via het project “Voor je Buurt “ zelf geld te genereren om te investeren in groen in hun eigen buurt.
- *Betrek de keten bij het beleid*. Maak gebruik van de hele keten om groen te behouden en te promoten. Van bewoners, tuincentra, hoveniers en waterschap tot groenbeheerders.

7. Dictum

De raad van de gemeente Den Haag,
Gezien het initiatiefvoorstel ‘De stad kleurt Groen’ van raadsleden Gerwin van Vulpen van de fractie Haagse Stadspartij en Marieke de Groot van de Partij voor de Dieren.

Besluit het college te verzoeken:

I Vanuit één centraal punt een integraal groenbeleid te ontwikkelen dat er op gericht is om de omvang en de kwaliteit van de stedelijke natuur- en groengebieden zoals beschreven in de beleidsnota ‘Groen kleurt de stad’ te versterken en te behouden en, waar mogelijk, uit te breiden zoals beschreven onder het hoofdstuk Beleid aanscherpen en plannen aanpassen van dit voorstel;

II De praktische maatregelen uit dit initiatiefvoorstel zoals beschreven onder het hoofdstuk Praktische maatregelen uit te voeren en vanuit een integraal beleid te stimuleren en te ondersteunen;

III De praktische maatregelen uit dit initiatiefvoorstel zoals beschreven onder het hoofdstuk praktische maatregelen in te passen in bestaande communicatie- en subsidieregelingen.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van (datum).

Contact:

Haagse Stadspartij
070-3532230
hsp@denhaag.nl

Partij voor de Dieren
070-3533714
pvdd@denhaag.nl

Bijlage 1

1. Scheveningen Haven / Norfolkterrein: Hotel aan de rand van Natura 2000-gebied van 98 meter hoog, op strand. Commercieel vastgoed en woningen in laag- en middelhoogbouw. Totaal aantal woningen 700.

Kans: Door de bouwplannen te faseren en aan te passen aan de vastgoedcrisis kan het Westduinpark een aantrekkelijk natuurgebied blijven.

2. Meer en Bos, Zeewindelaan: Strook met ecologische waarde langs Natura 2000-gebied is bestemd tot groenstrook.

Kans: Een betere definitie van de status van de strook zorgt voor behoud van de natuurwaarde van dit gebied.

3. Noord Westelijke Hoofdroute: Aanleg NWH gaat ten koste van de omvang en kwaliteit van de oevers van de Haagse Beek en de bomenrijen langs de Segbroeklaan.

Kans: Nu het concept van de Internationale Ring losgelaten is kunnen de oevers van de Haagse Beek verbreed worden door te kiezen voor 2 x één rijstrook. Als de Segbroeklaan versmald wordt naar 2 x één rijstrook kunnen de bomenrijen aan beide zijden van de weg intact blijven.

4. Masterplan Kijkduin: Aan de rand van Natura 2000 gebied komt hoogbouw van 50 meter op de locatie van het Atlantic hotel. Daarnaast hoge woningdichtheid op Kijkduin Bad, en in het achtergelegen binnenduinrandgebied komt woningbouw (Schapenatjesduin), daarnaast uitbreiding voor International School The Hague, en een nieuwbouwflat aan de Wijndalerstrip. In Kijkduin 930 extra woningen.

Kans: Door de bouwplannen voor Kijkduin te faseren en aan te passen aan de vastgoedcrisis kan het Westduinpark en Groene Buffer een aantrekkelijk natuurgebied blijven.

5. Laan van Meerdervoort: Bomenrijen die aangemerkt zijn als SGH

verdwijnen voor de aanleg van 196 parkeerplaatsen en tegelijkertijd verdwijnt er 4000 m² groen doordat de middenberm versmald wordt.

Aan het eind van de Laan van Meerdervoort staat hoogbouw gepland met torens van 80-60-40 meter hoog. In totaal 225 woningen.

Kans: Binnen de verbeter- en behoudoelstelling van de SGH onderzoeken hoe bomenrijen en groenstrook behouden kunnen blijven.

6. Landgoed Ockenburgh: Hier is door de provincie vergunning verleend voor het bebouwen van 3000 m² Natura 2000 gebied voor mogelijke hotelontwikkeling.

Kans: Afzien van deze vergunning past binnen de verbeter- en behoudoelstelling van Natura 2000

7. Polenhotel Lozerlaan: Bouwen in groene buffer / SGH.

Kans: Herbesteden: Huisvesting van MOE-landers kan in leegstaande kantooruimte nabij locatie gerealiseerd. Op deze manier kan de Groene Buffer hier versterkt worden

8. Vroondaal: Villapark van 2149 woningen in groene buffer langs SGH. In het plan slechts 10% groen voorzien.

Kans: In samenspraak met bewoners op strategische locaties kavels vrijgeven voor een tijdelijke groene invulling. Goed voor de sociale cohesie en de verkoopbaarheid van de overige kavels. Er kan bijvoorbeeld haaks op groengebied Madestein een groene verbindingzone gerealiseerd worden met de Groene Buffer.

9. Uithofslaan: Villapark in groene buffer / SGH. In totaal 250 woningen.

Kans: Langs de waterkant kan een strook (tijdelijk) groen ingericht worden om de aantrekkelijkheid van het gebied te vergroten en de Groene Buffer te verbreden en versterken.

10. Erasmusveld, 600 - 800 woningen in groengebied tussen Wateringsveld en Escamp.

Kans: In de toekomst sportvelden als groen bestemmen.

11. Sportcampus Zuiderpark: Gebouwen en bovengrondse parkeergarage 671 pp in het park. Bouwen in SGH en beschermd stadsgezicht.

Kans: Vasthouden aan afspraken over ondergronds parkeren. Sportvelden als groen bestemmen.

12. Florence Nightingalepark Escamplaan Leyweg: Uitbreiding Hagaziekenhuis en de bouw van 740 woningen halveren uniek stadspark.

Kans: Bouwplannen aanpassen aan de vastgoedcrisis en bouwplannen voor deel GD4 pas in laatste instantie en bij gebleken behoefte uitvoeren.

13. Schenkstrook: Bestemmingsplan staat bouwen in de SGH toe.

Kans: Vasthouden aan behoud- verbeterdoelstelling van SGH kan bijvoorbeeld stadslandbouw of groen buurtpark mogelijk maken.

14. Landgoed Arendsdorp: Nieuwbouw serviceflat gaat ten koste van oppervlakte en karakter landgoed.

Kans: Serviceflat kan d.m.v. herbestemmen aan de rand of buiten landgoed een locatie krijgen waardoor dit deel van Landgoed Arendsdorp in haar oude glorie hersteld kan worden.

15. ICC Waalsdorperweg: Nieuwbouw ICC dicht langs duingebied. Vanwege veiligheidseisen gaat een extra strook duingebied verloren.

Kans: Duingebied kan in de buurt gecompenseerd worden.

16. Hoogbouw Verhulstplein.

Op het Verhulstplein komen woningen in hoogbouw.

Kans: Herstructurering van het Verhulstplein biedt de kans om de SGH langs de Haagse Beek door te trekken en de bomenrijen van de Conradkade en Suezkade te verbinden met de groene oevers van de Houtrustweg en Kranenburgweg.